

Nr 355.

Av fröken **Ager m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts framställning om anslag till bidrag till Hemmens forskningsinstitut.*

Behovet av en allmän och intensifierad konsumentupplysning, grundad på objektiv forskning och sakkunnig prövning, har sedan lång tid tillbaka varit föremål för uppmärksamhet, och numera torde ingen vilja bestrida vikten av att de enskilda konsumenterna genom en brett lagd upplysningsverksamhet bibringas verklig kunskap om olika varuslag, hemarbetsförhållanden och ändamålsenliga metoder för hushållsarbetet.

Att hemmens hushållning upplägges rationellt och insiktsfullt är av betydelse ej endast för dem utan även för det allmänna. En besparing av en krona per vecka för varje hushåll innebär en sammanlagd besparing av ca 75 miljoner om året, alltså en avsevärd vinst ur nationalekonomisk synpunkt. Husmödrarna utgöra landets största yrkesgrupp. Att deras arbete skulle betydligt underlättas och effektiviseras genom en allmänt tillgänglig konsumentupplysning ligger i öppen dag, och lika uppenbart är, att vunna förbättringar på hushållets område skulle komma icke blott husmödrarna utan varje familjemedlem till godo.

1946 års utredning rörande kvalitetsforskning och konsumentupplysning har i sitt år 1949 avgivna betänkande (SOU 1949: 18) föreslagit, att forskning och upplysning på konsumentområdet skulle sammanslås till ett organ, dvs. den av Aktiv hushållning inom statens priskontrollnämnd bedrivna verksamheten skulle sammanslås med Hemmens forskningsinstitut. Detta förslag har tillstyrkts av flertalet remissinstanser.

Nödvändigheten av att kvalitetsforskningen och konsumentupplysningen få en fast organisation blir ständigt mer och mer framträdande. Stigande varupriser, teknikens framsteg och uppkomsten av nya varor med nya eller föregivet nya egenskaper göra kravet på vägledning för konsumenterna alltmer motiverat. Tillkomsten av varudeklarationsnämnden har ytterligare aktualiserat behovet av intensivare konsumentupplysning. Varudeklarationerna ha i regel icke en form, som allmänheten kan tillgodogöra sig. De ha sin största betydelse för skolor och undervisningsanstalter.

Dessa förhållanden ha medfört, att Hemmens forskningsinstitut överhoppas med förfrågningar rörande varuurlval och hemarbetsproblem samt framställningar om hjälp vid organiserandet av studier i konsumentfrågor. Institutet kan emellertid icke under nuvarande förhållanden i tillräcklig omfattning fungera som upplysningsorgan, då särskild personal för dessa arbetsuppgifter saknas. Det i årets statsverksproposition föreslagna anslaget å 130 000 kronor ger icke heller möjlighet till härför erforderlig utvidgning.

Beträffande formerna för bedrivandet av en effektiv upplysningsverksamhet

ha allmänna riktlinjer uppdragits av 1946 års utredning rörande kvalitetsforskning och konsumentupplysning. Vi vilja här endast understryka, att upplysningsorganet bör ha möjlighet att nå vida kretsar genom föredrag, broschyrer, filmer och framför allt konsulentverksamhet.

Hemmens forskningsinstitut har i skrivelse till Kungl. Maj:t den 5 oktober 1951 hemställt, att Kungl. Maj:t ville till 1952 års riksdag framlägga förslag om en samordning av konsumentforskningen och konsumentupplysningen i huvudsaklig anslutning till 1946 års utredningsförslag och i samband därmed höjande av statsbidraget till institutet till 325 000 kronor för budgetåret 1952/53.

Vi hänvisa till i nämnda skrivelse framlagd utredning jämte organisationsförslag, vartill vi ansluta oss. Den föreslagna omorganisationen innebär, med anknytning till 1946 års utredning, sammanslagning av Hemmens forskningsinstitut och Aktiv hushållning till ett organ med tre avdelningar, en allmän forskningsavdelning, en textilavdelning och en upplysningsavdelning, vilken sistnämnda skulle övertaga den upplysningsverksamhet, som nu var för sig bedrivs av de två organen, samt dessutom nyorganisera en allmän konsumentupplysning enligt av utredningen uppdragna linjer. Såsom komplement härtill föreslås inrättandet av en konsumentnämnd, representerande konsumentopinionen, och en producentnämnd, representerande näringslivet. Vi finna inrättandet av dessa nämnder synnerligen önskvärt och betona vikten av att konsumentnämnden lägges på så bred basis som möjligt med representanter för samtliga större folkorganisationer.

Statsbidraget till Hemmens forskningsinstitut utgår för innevarande budgetår med 100 000 kronor, vartill kommer det belopp på 150 000 kronor, som Aktiv hushållning nu beräknas kosta staten. För att vid den höjda löne- och kostnadsnivån upprätthålla den hittillsvarande verksamheten och i möjligaste mån fylla behovet av ökad upplysningsverksamhet erfordras enligt institutets beräkningar ett ytterligare statsbidrag på 75 000 kronor, dvs. ett till 325 000 kronor förhöjt statsbidrag till Hemmens forskningsinstitut, i stället för nu föreslagna 130 000 kronor.

Med stöd av vad sålunda anförts hemställa vi,

att riksdagen måtte uttala sig för en samordning av konsumentforskningen och konsumentupplysningen i huvudsaklig anslutning till 1946 års utredningsförslag och efter de riktlinjer, som senast framlagts av Hemmens forskningsinstitut i dess skrivelse till Kungl. Maj:t den 5 oktober 1951, samt

att riksdagen måtte bevilja institutet ett till 325 000 kronor höjt reservationsanslag för budgetåret 1952/53.

Stockholm den 26 januari 1952.

Ruth Ager.
Margit Wohlin.

Helga Sjöstrand.
Brita Elmén.

Edith Liljedahl.
Bertil Ohlin.